

hajtja. Az *A la recherche du Temps perdu* szerelmes hősei valamennyien dolorista hajlamúak: ez a fájdalom-kívánás szabja meg útjukat, tetteiket; innen van örökös, keresgélő nyugtalanságuk. Just Béla nem téved el a prousti mű rengetegében. Nem elég-szik meg azzal, hogy kimutatja e hő-sök determináns alkatát, hanem sorra veszi azokat a lélektani tényezőket is, melyek a szerelem kialakulásában vagy megszűnésében közreműködnek. Bőséges példatárral bizonyítja, milyen mélyreható szerepet játszik Proust figuráinak szerelmi életében a képzelet és a megszokás. Meghatározza a hazugság és az önzés helyét a szerelmi gyakorlatban s rendkívül érdekesen világít rá bizonyos jelenségekre, melyeket azonban a régi iskolák nem tudnak kellően megfejteni. Ezek közé a «rejtélyes» jelenségek közé tartoznak többek között azok az esetek is, amikor pl. «a hazugság bizonyos idő mul-tán valóra válik». Vagy (s ezt a példát is említi Just) mikor valamit titko-lunk, hazugságba menekülünk, aztán egy véletlen mozdulattal *eláruljuk* ma-gunkat. E véletlen, áruló mozdulatok-nak a mechanizmusa ma már kevésbbé rejtélyes, mióta ismerjük a *tudatalatti én*, az elfojtott kívánságkomplexusok hallatlan, motorikus erejét. Proust hő-seinek furcsa, látszólag illogikus, de valójában mindig szükségszerű és mélységesen következetes cselekvéseit sokszor csak ezzel az egyetlen mód-szerrel tekinthetjük át.

Just Béla tartalmas, lényegbe ha-toló, franciásan világos okfejtésű ta-nulmánya komoly nyeresége esztétikai irodalmunknak.

(Kaposvár.)

Szakáts László.

**Fejezetek a közjog és közigazgatási jog köréből. Némethy Károly születésé-nek 70. évfordulója és a «Magyar Köz-igazgatás» félévszázados fennállása alkal-mából szerkesztette Mártonffy Károly.**

Budapest, Pallas irodalmi és nyomdai rt. kiadása, 1932.

A címbefoglalt és 350 oldalra ter-jedő hatalmas kötet párhuzamosan ünnepli a patriarcha kort betöltött Némethy Károlyt és a «Magyar Köz-igazgatás»-nak, ennek a kiválóan szer-kesztett közigazgatási szaklapnak, 50 esztendő fennállását. A két jubi-leumot azonban tökéletes egységbe fűzi össze magának, Némethy Károly-nak élesmetszésű egyénisége és félév-százados közszolgálat, melynek hű-séges tükörképét, sok vonatkozásban, éppen a jubiláló folyóirat évfolyamai sugározzák vissza.

A tisztelők és munkatársak hosszú sora tölti be egy-egy értékes dolgozat-tal az ünnepi kiadvány hasábjait és hódol munkával az előtt a munka előtt, mely öt évtizednek gazdag gyü-mölcseivel állított «aere perennius» emléket a magyar közélet egyik leg-puritánabb és legtiszteletreméltóbb férfiának.

Se tér, se mód arra nincs, hogy a «Napkelet» a Némethy Emlékkönyv negyvenhat kisebb-nagyobb terje-delmű cikkét és közleményét egyen-ként, bár csak pár szóban is, ismertet-hesse. A szakajtó feladata lesz majd számbavenni és lemérni azt a tudom-ányos értéket, melyet azok külön-külön és összességükben képviselnek. Az ünneplésre önként vállalkozott munkatársak névsora azonban már egymagában is sokat jelent.

Bethlen Istvánnak és a magyar politikai tudomány nagyérdemű Nesztorának, Concha Győzőnek rövid, meleghangú üdvözlő sorai után négy közjogi értekezés vezet be a gyűjtemé-nyes munka érdemleges részét. Wlas-sich Gyula a mentelmi jogról; Polner Ödön a törvényhatósági önkormány-zat lényegéről; Molnár Kálmán az államelméletek tételes jogi érvényesü-léséről és Csekey István a rendelet-alkotási jog új irányairól írnak, míg az ugyanide ötödiknek felvett köz-

lemény, a lefegyverzés problémájáról, inkább publicisztikai, semmint szorosan vett tudományos jellegű dolgozat.

Az általános közigazgatás területéről hét; a közigazgatási bíraskodás tárgyköréből pedig két értekezés szól. Külön is kiemelendők ezek közül *Tomcsányi Móricznak* a közigazg. tisztviselői képzés és az ügynevezett racionalizálás problémáiról szóló igen figyelemreméltó észrevételei, valamint *Szladits Károlynak* a közigazgatásban helytfogó magánjogi szervezetekről szóló rövid tanulmánya. Történeti vonatkozású közleményeket *Ladik Gusztáv*, *Blaha Sándor*, *Petrovics Elek* és *Ruhmann Emil* írtak; a közigazg. bíraskodás reformjáról *Rakovszky Iván*, míg éleztetebben dogmatikus jellegű értekezésekkel *Helle László* és *Némethy Imre* teszik az általános közigazgatási témakört elevennebbé és változatosabbá.

A sokágú közigazgatás részletek felé vezető útján tovább haladva az Emlékkönyv a törvényhatósági közigazgatás köréből nyolc, a községi közigazgatásából négy dolgozatot közöl, melyeknek egyike-másika közeledik ugyan a publicisztika horizonjai felé, de a megfigyelés és ismeretközlés terén értékes anyagot tud az olvasó elé tárni. Magasan kiemelkedő munkálat e tárgykörben az *Erekly Istváné*, aki «Közigazgatási reform és a nagyvárosok önkormányzata» c. nagy munkája II. kötetének egyik és a nagyvárosok önkormányzatáról szóló fejezetét bocsátotta az Emlékkönyv szerkesztőjének rendelkezésére.

Gazdagon nyert képviselőket a közigazgatási joggal egyre szorosabb viszonyra lépő társadalmi politika (öt értekezés); a pénzügyi és gazdasági közigazgatás (öt értekezés); a köz-

szolgálati témakör (négy értekezés) s végül «Visszapillantás» címén négy közlemény zárja be a kötetet s tér vissza ahhoz a meleg, *Némethy Károlyt* ünneplő közvetlen hanghoz, mellyel *Bethlen István* előszava az Emlékkönyvet az olvasónak beajánlotta.

Nem térhetünk ki az elől a különben hálátlan feladat elől, hogy az utóbb említett tárgykörökből egy-egy dolgozatot külön is ki ne emeljünk; hiszen valamennyivel foglalkoznunk a helyszűke nem engedi.

Nagy érdeklődésre tarthat számot így mindenesetre *Sipőcz Jenő* közleménye, melyben a székesfőváros háború alatti és utáni társadalmi és gazdasági tevékenységét ismerteti; *Benedek Sándor* s *Márfy Ede* pénzügyi vonatkozású cikkei; *Laky Dezső* értekezése a helyhatósági adózásról; *Imre Sándor* figyelemreméltó fejtegetései a közigazgatás és nevelésügy kapcsolatairól; *Magyary Zoltán* tanulmánya a közigazg. gyakorlati szakképzéséről és *Mártonffy Károlynak* széleskörű tudományos és irodalmi háttérbe állított dolgozata a köztisztviselők szolgálati pragmatikájának súlyos problémájáról.

Befejezésül még egyet: a «Festschrift»-szerű gyűjteményes munkák önmagukban való általános értéke: a szerkesztésen fordul meg. *Mártonffy Károly*, a szerkesztő bebizonyította, hogy negyvenhat szerző negyvenhat munkáját egy külsőleg is szerves egységnek mutató belső összefüggésbe tudta összeforrasztani. A jubileumi akció ünnepi sikerén kívül, így, a sikernek másik és talán érdemlegesebb, t. i. irodalmi eredménye: nem csekély részben az ő elismerésreméltó érdeméül tudandó be.

*Kolozsváry Bálint.*